

SVAR PÅ UTSTÄLLNINGENS FRÅGOR

SVEABORG

- På bilderna urskiljs Sveaborgs gråa murar. På ön finns sammanlagt sex kilometer murar. Också inkvarteringsutrymmena, magasinerna och verkstäderna byggdes i möjligaste mån i samma form som befästningsanläggningarna och fungerar på det viset som en del av försvarssystemet. Fästningen kallas asymmetrisk bastionsfästning där fästningens delar följer efter öns naturliga klippformationer.
- Sveaborg har försvarats främst med kanoner. Det lätta artilleriet var avsett för att avvärja landstigning och hantera fästningens inre försvarslinje. Det tyngre artilleriet var riktat mot mål som låg längre ut på land- och sjöfronten.

- På Gamla Raumos område finns träbyggnader från olika tidsepoker. Byggnader från medeltiden som bevarats är Heliga Korsets kyrka och ruiner efter Den Heliga Treenighetens kyrka. Några av husen har vertikalt lagd panel från 1700-talet bevarad och andra hus har 1820–30-talens breda panelning i empirestil bevarad. Husen renoverades särskilt i slutet av 1800-talet. Då fick många av husen dekorativa utseenden i neorenessansstil.

PETÄJÄVESI GAMLA KYRKA

- Utsmyckningarna i Petäjävesi gamla kyrka är ganska sparsamma. I inredningen finns dock olika träskulpturer. Insidan av taket har dekormålningar gjorda med rödmylla. Utöver det är kyrkan helt omålad invändigt. På predikstolen har man avbildat små änglar och andra figurer.

- Utöver murarna kan du på bilderna se kanonernas skottgluggar samt bastioner, det vill säga spetsiga stationer för kanoner. På 1800-talet byggde man på öarnas stränder sandvallar för att förstärka fästningens försvar mot krigsfartygens allt mer förgörande kanoner. På 1700-talet fungerade Sveaborg som bas för Sveriges skärgårdsflotta. Varvet på Sveaborg är också fästningens hjärta. Skärgårdsflottan, som var väl utrustad för den labyrintiska skärgården fylld av grynnor, planerades av engelsmannen Fredrik Henrik af Chapman. Fartygen fördes med både segel och åror.

GAMLA RAUMO

- Bortsett från ett stenhus är samtliga bostadshus på området byggda av trä. Också stadens rådhus är byggt av sten.
- Ingången till flera av husen går via innergården. Husen är låga och på området finns inga höghus. Idag har bostadshusen försetts med moderna bekvämligheter inomhus.

PETÄJÄVESI GAMLA KYRKA

SAMMALLAHDENMÄKI

- På bilderna syns stenrösen, som är fornlämningar från bronsåldern. De runda rösena och de fyrkantiga och avlånga formationerna har byggts av människan. För övrigt är landskapet välbevarat i sitt naturliga skick. Klipplandskapet och de krokvuxna tallarna påminner om att havet nådde fram till området på bronsåldern.
- Man har inte funnit några spår av bronsåldersbosättningen i anslutning till gravarna i Sammallahdenmäki. Vi vet inte om spåren efter bosättningen helt försvunnit eller om vi helt enkelt inte

har hittat boplatserna ännu. I början av järnåldern fanns det bosättning i närheten av gravfältet. Sannolikt levde också bosättningen från den tidiga bronsåldern runt gravrösena.

- Boplatserna på bronsåldern valdes noggrant. Sandsluttningarna i söder var varma och det var lätt att resa hus som stöddes av pålar på dem. Husen har möjligen haft torrväggar. Husväggarna kunde även flätas av ris och tätas med lera. Utöver husen använde man också hyddor med runda grunder.

VERLA TRÄSLIPERI OCH PAPPFABRIK

- Verlas pappfabrik sysselsatte som mest 140 personer. En stor del av arbetarna var kvinnor. De arbetade som maskinoperatörer och hanterare av de färdiga pappskivorna. På 1800-talet kunde det hända att också barn arbetade på fabriken. Många arbetare bodde i de anspråkslösa arbetarbostäderna som byggts på fabriksområdet.

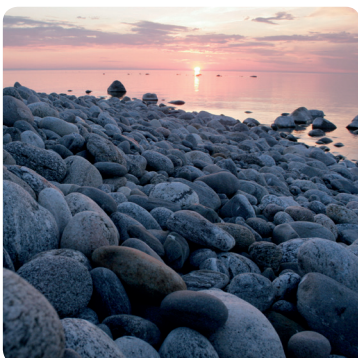
- En stor del av arbetet vid fabriken utfördes manuellt. Arbetet var tungt och användningen av maskinerna krävde såväl styrka som noggrannhet. Arbetsdagarna var långa. Olyckor skedde ofta och arbets säkerheten lämnade en hel del att önska för övrigt också. Ännu 1964, året då fabriken lades ned, användes arbetsmetoder och maskiner från början av seklet i produktionen.

KVARKENS SKÄRGÅRD

- Ljudlandskapet vid Kvarkens skärgård innehåller i synnerhet havsljud. Den låga skärgården erbjuder skydd och föda åt flera häckande fågelarter och flyttfågelarter. Också människans verksamhet, såsom fiske, säljakt och sjöfart har alltid varit livligt.
- Med tiden har Östersjön blivit övergödd, vilket innebär att vattenväxtligheten och algerna har

ökat till följd av utsläppen. Muddringarna orsakar förändringar på stränderna och på havsbotten. På grund av landhöjningen får slussar, hamnar och bryggor kontinuerligt fördjupas och förflyttas.

- Landhöjningen förutspås förena Finland och Sverige redan inom 2 000 år. Höjningen av havsytan kan dock fördröja denna utveckling.

KVARKENS SKÄRGÅRD

STRUVES KEDJA

- När Struves kedja mättes i början av 1800-talet gick den genom två stater, Sverige och Ryssland. I dag finns det tio stater i området. Av dem hörde Norge då till Sverige. Finland, Estland, Lettland, Litauen, Vitryssland, Moldavien och Ukraina var en del av det ryska imperiet.